

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea anexei nr. 1 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea anexei nr. 1 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, art. 6 alin. (3) din Legea nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală. Proiectul vizează modificarea anexei nr. 1 la Documentul unic de program (DUP) pentru anii 2025- 2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, ca urmare a aprobării de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale (CNCDDL) a Deciziei nr. 27 din 06.06.2025, prin care au fost avizate modificările la DUP.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Documentul Unic de Program este un document de planificare elaborat pe termen mediu pentru implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională și reprezintă documentul-sinteză al programelor operaționale regionale, incluzând lista proiectelor prioritare de dezvoltare regională și locală, selectate în baza concursurilor organizate de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Documentul Unic de Program în vigoare vizează perioada 2025-2027 și listează 54 de proiecte de dezvoltare regională și 815 proiecte de dezvoltare locală. Proiectele incluse în DUP acoperă o bună parte din necesitățile de dezvoltare regională, însă acestea nu sunt suficiente, fiind anunțate periodic apeluri de proiecte în domeniile în care sunt atestate restanțe. Astfel, prin Decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale nr. 12/25 din 02.04.2025 a fost lansat Concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane - apel pe listă (ediția – aprilie 2025), pentru finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală în cadrul apelului pe listă. Concursul a avut drept scop stimularea dezvoltarea economică sustenabilă și incluzivă a orașelor, cu accent pe orașele poli de creștere (Cahul, Comrat, Orhei, Ungheni, Soroca și Edineț), municipiilor Chișinău și Bălți, prin consolidarea rolului și funcțiilor acestora în sporirea competitivității regiunilor și a calității vieții cetățenilor, având ca impact și

impulsionarea dezvoltării zonelor adiacente. Apelul respectiv s-a bazat pe rolul primordial pe care îl au orașele în evoluția social-economică a unui stat.

Prioritățile de finanțare a Apelului sunt corelate cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022), Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022- 2028 (Hotărârea Guvernului nr. 40/2022), Programul național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova pentru anii 2021-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 916/2020) și Programul național de accelerare a dezvoltării mun. Bălți- în calitate de pol de dezvoltare pentru anii 2024-2028 (Hotărârea Guvernului nr. 435/2024).

Concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane a fost organizat în baza Anexei nr.2 din Regulamentul privind gestionarea mijloacelor financiare alocate în Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului 152/2022 și în baza „Ghidului de aplicare la concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane” în cadrul apelului pe listă (ediția – aprilie 2025)”, conform *domeniilor de intervenție*:

1. *Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă în regiunile de dezvoltare* - Măsura 1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri și Măsura 1.3 Sporirea atractivității turistice;

2. *Dezvoltarea urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor* - Măsura 2.1. Conectivitatea și mobilitatea urbană, Măsura 2.2. Competitivitatea și susținerea activităților economice și Măsura 2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice;

3. *Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare regionale* - Măsura 3.1 Aprovizionarea cu apă și sanitație.

Urmare a încheierii apelului și evaluării tehnice a Notelor conceptuale depuse de către Comisia interministerială s-a constatat că 491 de note conceptuale sunt conforme grilei de evaluare. În conformitate cu punctul 26, subpunctul 3), lit. e) din Anexa 2 la Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 privind aprobarea Regulamentului de gestionare a mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, notele conceptuale selectate pentru măsurile 1.1, 1.3, 2.3 și 3.1 pot fi incluse direct în proiectul Documentului Unic de Program, prin decizia Consiliului.

Astfel, în limita bugetului alocat Programului, pentru avizarea în cadrul Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale (CNCDDL) au fost propuse proiectele care au obținut un punctaj minim de 36,5 - 97 proiecte (Decizia CNCDDL nr. 27 din 06.06.25). Proiectele ce au acumulat un punctaj mai mic de 36,5 se vor regăsi în lista de așteptare până la identificarea de noi mijloace financiare în FNDRL.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele proiectului Hotărârii Guvernului corespund obiectivelor Programului național de dezvoltare a orașelor- poli de creștere în Republica Moldova pentru anii 2021-2027 ce vizează:

1) îmbunătățirea mobilității și a calității infrastructurii de acces și a legăturilor acestora cu zonele înconjurătoare;

2) revitalizarea urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice, urmărind dotarea fiecărui oraș-pol de creștere cu o infrastructură minimă de spații publice îmbunătățite;

3) modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și a rețelelor de utilități publice.

Aceste obiective răspund Obiectivului general al Programului național de creare în Republica Moldova a unei rețele de orașe-poli de creștere regională, atractive pentru locuitori, antreprenori și vizitatori, care generează creșterea, ocuparea forței de muncă și stimulează dezvoltarea zonelor teritoriale adiacente.

Elementele noi ale proiectului prevăd modificarea Anexei nr. 1 la Documentul Unic de Program pentru anii 2025-2027 prin completarea cu 97 de poziții ce vizează următoarele măsuri de intervenție:

- Măsura 1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri: 3 note conceptuale;
- Măsura 1.3 Sporirea atractivității turistice: 1 notă conceptuală;
- Măsura 2.3. Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice: 91 note conceptuale;
- Măsura 3.1 Aprovizionarea cu apă și sanitație: 2 note conceptuale.

Având în vedere importanța măsurilor pentru dezvoltarea durabilă a regiunilor și îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, se propune ca hotărârea de Guvern să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Această prevedere va permite inițierea și implementarea proiectelor în termeni utili.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Aprobarea prin Hotărâre de Guvern a listei proiectelor prioritare de dezvoltare regională este reglementată de actele normative în vigoare, neexistând opțiuni alternative de aprobare spre finanțare din bugetul public a acestor proiecte. Lipsa intervenției sau opțiunea de a nu face nimic, la fel nu poate fi luată în considerare, având în vedere că lipsa includerii proiectelor în Documentul Unic de Program face imposibilă finanțarea acestora.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea spre finanțare a celor 97 Note conceptuale a proiectelor de dezvoltare regională va sprijini atât dezvoltarea economică, cât și îmbunătățirea calității vieții în comunitate, având efecte pozitive pe termen lung.

Includerea în Documentul Unic de Program a Notelor conceptuale evaluate și avizate pozitiv va permite valorificarea eficientă a resurselor bugetare. Astfel, se

va reduce riscul de subutilizare sau redistribuire ineficientă a fondurilor publice disponibile în perioada de programare 2025–2027.

Prin sprijinirea implementării unor proiecte relevante pentru zonele defavorizate sau insuficient dezvoltate, sectorul public va reuși să intervină mai eficient în atenuarea disparităților teritoriale. Aceasta va spori încrederea cetățenilor în instituțiile statului și va contribui la coeziunea teritorială.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Valoarea estimativă a Notelor conceptuale a proiectelor de dezvoltare regională propuse spre includere în Anexa 1 la Documentul Unic de Program este de circa 400 de milioane de lei, mijloacele financiare disponibile în Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, prevăzute în Legea anuală a bugetului de stat.

Costurile finale ale proiectelor aferente vor fi cunoscute după elaborarea documentației tehnice.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Notele conceptuale avizate și propuse pentru includere în DUP vizează domenii cu impact social major, precum: infrastructura spațiilor publice, apă, canalizare, atractivitate turistică, revitalizare urbană. Implementarea acestor proiecte va contribui direct la îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației. Se va asigura astfel un acces mai echitabil la servicii publice esențiale și oportunități economice pentru toți cetățenii, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități. Extinderea și modernizarea serviciilor va contribui la prevenirea excluziunii sociale și la crearea unui mediu mai incluziv.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

De obiectivele de infrastructură realizate în rezultatul implementării celor 97 proiecte de dezvoltare urbană vor beneficia toți locuitorii din localitățile aplicante, fără diferențe de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Realizarea proiectelor aferente Notelor conceptuale incluse în DUP vor contribui la îmbunătățirea calității vieții și crearea unor comunități mai verzi și mai reziliente.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
<p>Având la bază prevederile art. 5 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, modificările în Lista proiectelor de dezvoltare regională pentru finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală (anexa nr. 1 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027) au fost avizate de către membrii Consiliului Național de Dezvoltare Regională și Locală prin Decizia nr. 27 din 06.06.2025 (se anexează).</p> <p>Din componența CNCDDL fac parte miniștrii cu competențe în domeniile dezvoltării regionale, economie, finanțe, mediu etc., președinții Consiliilor regionale pentru dezvoltare, reprezentanți ai sectorului privat și civic, fiind asigurat un proces participativ și transparent de luare a deciziilor.</p> <p>De asemenea, anunțurile de inițiere și consultare publică a proiectului au fost publicate pe pagina web a ministerului la compartimentul Transparență decizională, precum și pe platforma guvernamentală particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14561.</p> <p>Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017, proiectul de act normativ a fost transmis spre avizare către 5 instituții (Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Culturii, Ministerul Mediului și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare), în modul stabilit.</p> <p>Propunerile înaintate au fost acceptate și reflectate corespunzător în sinteza propunerilor și obiecțiilor.</p>
7. Concluziile expertizelor
Proiectul hotărârii a fost expertizat juridic de Ministerul Justiției, fiind comunicată lipsa propunerilor și obiecțiilor de ordin juridic.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea prezentului proiect de hotărâre nu va necesita modificarea sau aprobarea altor acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Potrivit normelor în vigoare, implementarea proiectelor incluse în anexa nr. 1 la Documentul Unic de Program și finanțate din mijloacele Fondului național pentru dezvoltare regională și locală este monitorizată de Agențiile de dezvoltare regională și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Secretar general

Angela ȚURCANU